

Paládi József

Az álmok hercege

Paládi József

Az álmok hercege

Paládi József

Az álmok hercege

Regény

Magánkiadás

Budapest, 2023

ISBN 978-615-6102-16-4

1. Utazás a semmibe

Hideg, havas idő volt.

Az utcán csak néhány sietős embert lehetett látni. A villamos halkán siklott a síneken, s csengetett, amikor megérkezett az állomás elé. Kázmér lekászálódott a kocsiból, s elindult a pályaudvar felé. Bal kezében kis, barna bőröndöt cipelt, jobbában nagyobb, fekete koffert. A bejárat előtt megfordult, elnézett a város felé, ahol hét évig élt. Sápadt arcán mosoly bujkált. Bement a kihalt épületbe, s az egyetlen nyitva tartó pénztárbalagnál megvette a menetjegyet.

A tájékoztató táblán megnézte, mikor indul az első vonat Budapestre? Éjfél után tíz perccel. Mivel töltse az időt addig? Leült egy padra a váróteremben. Üres gyomrába belehasított a fájdalom, s marni kezdte az éhség. Elballagott az étterem felé, hátha nyitva van még? Iszik egy üdítőt, s vesz két szelet kenyeret. A kétszárnyú, nyitott üvegajtóban régi ismerőse, Nagy Laci állt. Az erős, izmos fiú mosolyogva fogadta. Rövid pincérkabátban volt, fehér ingben, s a nyakában fekete csokornyakkendő.

Évekkel ezelőtt, egy szombat este Kázmér betért a város éjszakai bárjába. Sosem járt még ilyen helyen.

Bágyadtan ült a félhomályban a bár a kis bokszának üvegsztala mellett. A nyitott ablakon bámult ki az éjszakába. A forróság nem akart szűnni. Megkondult a templom nagyharangja. A fátyolos derengésben kirajzolódtak a vakos, magas tornyok körvonalai, s a homlokzaton hatalmas óra mutatta az időt.

A pódiumon megkezdődött az előadás. Egy telt keblű, szőke nő énekelt.

Kázmér átült a bárpulthoz, hogy jobban lássa a műsort. Odatelepedett mellé egy fiú, s grogot ivott. Bemutatkozott, s elmondta, hogy felszolgáló a Fácánkakasban, éjfélkor zártak, holnap szabadnapos lesz, s nincs kedve hazamenni. Kázmér sört kortyolgatott, s eldicsekedett azzal, hogy most jelent meg az első nagy riportja a megyei lapban, azt ünnepli.

- olvastam - mondta a fiú.

- Tényleg? - hitetlenkedett Kázmér.

Erre Laci elkezdte mesélni a riport tartalmát.

- Nagyon szépen megírtad. Gratulálok! Meghívhatlak egy grogra?

- Még sosem ittam grogot.

Laci nevetett, s már kérte is az italt.

- Itt az ideje, hogy megismerd - nyújtotta koccintásra a poharát.

- Boldog újévet! - mondta most Nagy Laci. - Rég nem láttalak.

- Buék, Lacikám. Hoznál nekem egy szelet száraz kenyeret? Fáj a gyomrom, ilyenkor azt szoktam rágcsálni.

- Mi van veled?

- Semmi.

- Most utazol?

- Megfogadtam, hogy az újévet Pesten kezdem. Itt hagyom ezt a várost örökre, többé be sem teszem a lábam.

- Ülj le egy percre! Egyetlen vendég sincs, legalább tudunk beszélgetni. Hozok valami finomat.

- Nincs pénzem vacsorára. A gyomrom is háborog.

- Ne törődj vele! Igyál egy gyógysört, attól rendbe jössz!

- Nem, nem! Mától kezdve nem iszom alkoholt.

- Újévi fogadalom?

- Igen. Kirúgtak a szerkesztőségéből.

- Miért?

- Kellott a helyem az igazgató leendő vejének. Férjhez megy a lánya, most idehozzák a fickót a laphoz.

Laci nem kérdezett többet. Leültette Kázmért a bejárat mellett az első asztalhoz, elsietett a söntéshez, s egy pohár málnaszörppel tért vissza.

- Rendes étellel nem tudok szolgálni - mondta. - A szakács a raktárban alszik, nem szabad felébreszteni. Összeütök neked egy omlettet, attól rendbe jön a gyomrod. Nem szabad így elindulnod. Nagyon sápadt vagy.

Laci elment a konyhába, s nemsokára vigyorgó képpel hozta a gőzölgő ételt nagy lapos tányéron, fehér kenyérrel, savanyú uborkával. Kázmér a fejét rázta.

- Nem kellett volna. Ezt nem tudom meghálálni neked.

- Nem is kell. Le van zárva a pénztárgép, a pénztáros már hazament. Nekem itt kell maradni éjfélig, akkor zárunk. Utána csak a resti lesz nyitva.

Megtörölte a kést, és a villát a hófehér hangedliben, s úgy tette le az asztalra.

- Hozok még egy szörpöt, és kávét.

Laci elviharzott. Miután visszatért, leült az asztalhoz, és elkortyolgatott egy üveg sört.

- Köszönöm - mondta Kázmér, miután az utolsó falatot is lenyelte. - Nagyon finom volt.

- Szerezz nekem is egy jó állást Pesten!

- Egyelőre nekem sincs. Nem is tudom, mikor lesz?

- Így vágysz bele?

- Kénytelen vagyok. Már november végén megkaptam a munkakönyvem, azóta csak tengek-lengek. De gondolok rád, ha rendbe jön a sorom - mondta Kázmér.

Érezte, hogy lassan visszatér belé az élet. Kavargatta kávéját. Jó érzéssel töltötte el, hogy a barátja ilyen melegszívű, segítőkész. Laci becsomagolt az útra öt szelet kenyeret.

- Megy a vonatom - ugrott fel Kázmér az asztaltól.

Kemény kézfogással váltak el egymástól. Laci sokáig állt az ajtóban, és integetett a kendőjével. Kázmér letette a nagy bőröndöt, ő is intett a jobb kezével.

A hólepte vágányok fölött sárgán világító lámpák mutatták az utat a szerelvény felé. Majdnem elkésett, úgy elbeszélgették az időt. Megmarkolta a vagon hideg vas fogantyúját, s a meredek lépcsőn felkapaszkodott a peronra. Már indult is a vonat.

Lassan kigördült az állomásról, hangosan zakatolt, amíg átjutott a váltókon. Nemsokára elmaradtak a város fényei.

Nem volt ülőhely. Kázmér csüggedten, szívében kétségekkel állt a folyosón. Az ablaküvegről törölgette a párát, és mereven nézett kifelé. Köd volt, sötétség, alig lehetett valamit látni. A zsúfolásig megtelt vonat álmosan zötykölődött a téli éjszakában. Megállt minden állomáson és megállóhelyen, sokáig a kitérőkben várakozott. A kalauz azt mondta, befagytak a váltók, nem győzik eltakarítani a sok havat, azért haladnak a szokottnál is lassabban.

Egy nagyobb állomáson sokan leszálltak, s Kázmérnak sikerült leülnie. Új utasok, parasztasszonyok érkeztek a fülkébe. A pesti piacokra igyekeztek, a nagy vesszőkosarakban tyúkokkal, libákkal, a csomagokban kolbásszal, szalonnával. A baromfiak átható bűze terjengett a levegőben.

Kázmér hátra vetette fejét a párnás fejtámlához, szemét lehunyta, kezét a lehajtott kartámasztón pihentette.

A közelmúlt képei jelentek meg előtte.

Szilveszter délután öt óra tájban betoppant az albérleti szobájába Juli, a barátnője boldog újévet köszönteni.

Alacsony, élénk tekintetű, gyors mozgású, vidám lány volt. Levette kötött, bojtos sapkáját, megigazította vállig érő barna haját. Leült a szoba közepén a kerek diófa asztalhoz, kibontotta a disznótoros csomagot, és a konyakos üveget, hogy méltóképpen búcsúzzanak el az ó évtől. Ne váljanak el úgy, mintha semmi közük nem lett volna egymáshoz. Már két hónapja szakítottak, de Juli nem tett le róla, hogy visszahódítsa. Ettek, ittak, beszélgettek. A lány győzködte Kázmért, hogy ne utazzék el, itt is meg tudnak élni valahogy. Ő dolgozik, elég jó fizetése van, és segíti, amíg nem fordul jobbra a dolguk.

Rávette Kázmért, hogy menjenek el az Arany Bányába. Csak most az egyszer, utoljára!

- Jó - mondta Kázmér. - Legyen úgy, ahogy akarod.

Felöltötték kabátjukat, elmentek a vendéglőbe. Sok pezsgőt ittak, alaposan becsíptek. Elröppent az este, aztán az éjszaka is. Hajnalban felmentek Kázmér szobájába, bebújtak a paplan alá.

- Szeretsz? - kérdezte Juli.

- Nem tudom - mondta Kázmér.

- Itt tudsz hagyni?

- Itt.

- Nem szeretsz? Tényleg nem?

- Nem.

- Én szeretlek. Soha, senki nem fog így szeretni - simult hozzá.

- Az nem biztos.

- Óh, édes Istenem! - fakadt sírva a lány. - Van neked szíved?

- Van. Azért megyek el. Új életet akarok kezdeni. Itt már nem tudok talpra állni.

- Ez nem lehet igaz.

Most kellett volna összelelegedniük, megbeszélni mindent, s visszahódítani Kázmért. Szülni kellene neki egy fiút. Csak így lehetne megtartani őt.

- Nyugodj meg! - mondta Kázmér, és megsimogatta a zokogástól rázkódó vállat.

Erre Juli dührohamot kapott, körömmel tépte, marta a fiú bőrét, ahol érte, s könyökével véletlenül a szemgödrébe csapott. Amikor lecsillapodott, gyorsan felöltözött, és ziláltan, csapzottan lerohant az utcára, s az első busszal elment az anyjához egy közeli tanyára.

Kázmér elaludt, s csak délben ébredt fel. Zúgott a feje, forgott vele az ágy, hányingere volt. Gyomrát égette az éhség, de a rosszullettől nem bírt lábra állni. Ez az év is jól kezdődik, gondolta.

Kis idő múlva felkelt, evett két szelet kenyeret szalonnával. Kiment a fürdőszobába, megnézte arcát a tükörben. A szeme alatt mindjobban kiütközött egy sötét folt. Így nem indulhat el. És ki kell pihennie magát. Gondolta, alszik még egy-

két órát. Végül az újév első napját ágyban töltötte, csak este ébredt fel, amikor újra leszállt a sötétség, s már bokáig érő hó borította a várost. Újra elaludt.

Másnap reggel úgy érezte, hogy kipihente magát.

Gondolta, ha már így alakult, elintézte néhány dolgot, mielőtt útra kelne. És pénzt kell szereznie. Bement a textilgyári üzemi újság szerkesztőségébe. Kállai Tibivel, a főszerkesztővel jó barátok voltak. Elpanaszolta, hogy az újrakezdésre szánt pénz nagy részét elköltötte szilveszterkor. Tibi nevetett, milyen balek, s elővett két hosszú, bikkfa-nyelven megírt üzemi jelentést, hogy írjon belőlük „olvasható anyagot”. Miután elkészültek a cikkek, kiutalta az értük járó honoráriumot, s a titkárnő nyomban kifizette.

- Mit tehetünk? - mondta. - Szükséghelyzet van, nem igaz?

- Nagyon köszönöm - hálálkodott Kázmér.

Ezután a Heti Híreknek is írt néhány kis hírt. Ezeket majd magával viszi, és leadja a szerkesztőnek. A lapot már két éve tudósította, de még sosem járt a szerkesztőségben. Samut, az előző tudósítót Derce Ernő, a Darvadi Napló főszerkesztője száműzte a laptól. Korábban egy szobában dolgoztak, s mielőtt elment, átadott minden tudnivalót Kázmérnak. Kázmér jól megtanulta, s begyakorolta a hír-írást. „Hírérzékeny” volt, és „rámenős”, olyan dolgokat is észrevett, amit mások nem. Mindig volt nála toll és notesz, hátha lát valami érdekeset.

Délben evett egy keveset, s nekilátott újból csomagolni. A szilveszterezés miatt ki kellett szedni a bőröndökből a holmiját, s most visszarakni. Közben bosszankodott. Sajnálta, hogy hagyta magát eltántorítani a tervétől, s nem utazott el korábban.

Úgy tervezte, szilveszter este még otthon lesz, ital nélkül, s a kabarét hallgatja a rádióban. Éjfél után az első vonattal elutazik, hogy lássa a fővárost ezen a hajnalon. Remélte, hogy a vasúti kocsiban lesz sok üres hely, lefekhet az ülésen, kialudhatja magát, s megtakarítja ennek az éjszakának a szállodai költségét. Budapesten tölti

újév napját, majd másodikán, az év első munkanapján kora reggel bekopogtat néhány szerkesztőségbe szerencsét próbálni. Hátha kap valahol állást...

Estére elfáradt, s még nem végzett mindennel. Nem látta értelmét, hogy elinduljon.

Újév harmadik napján ismét bement a textilgyári szerkesztőségbe.

Kállai Tibi megengedte, hogy felhívja néhány régi ismerősét a vállalatoknál, akik korábban szívesen adtak információkat. Sikerült összegyűjtenie friss anyagot, s nyomban le is gépelte a tudósításokat. Ezekkel mutatkozik majd be Pesten az országos lapoknál.

Este bekopogott a háziakhoz, a szomszéd szobába, hogy elbúcsúzzon tőlük. Gyula bácsi, az idős, görnyedt mester a szabóasztal mellett állt, nyakában centiméterrel. Most is dolgozott, krétával rajzolta az anyagra a szabásmintát, vágott, varrt, vasalta a varrásokat. Kázmér láttán leszedegette zakójáról a cérnaszálakat, s vastag szemüvegén keresztül egy futó pillantást vetett a fiúra. Nem szólt egy szót sem. A felesége, Zsuzsa néni bejött a konyhából, s fáradtan Kázmérra nézett.

- Sajnálom, hogy elmegy - mondta halkán.

- Én is. Jó volt itt.

Kázmért meghatotta, mennyi szeretet van ebben a kis asszonyban. Soha, egyetlen főbérlijétől sem búcsúzott még így. Ott hagyott náluk két fehér csomagolópapírba burkolt, spárgával átkötött karton dobozt, de lakcímet nem írt rájuk. Nem tudta, hol fog lakni. Majd Zsuzsa néni megcímezi, és utána küldi, ha már lesz albérlete.

- Hamarosan megírom az új címemet - mondta bizakodva Kázmér.

Már indulásra készen állt, ám Juli megint beállított. Hosszasan beszélgettek, búcsúzkodtak. Eltelt az este, s csak tíz óra után indult el a pályaudvarra.

A vonat szombat hajnalban érkezett meg a Nyugati pályaudvarra.

A gőzös behúzta a szerelvényt a csarnok első vágányára. Kázmér különös izgalmat érzett, amikor leszállt, s letette bőröndjeit a peronra. Kitekintett a

pályaudvar nyitott végén a sötétségbe, a nagy magyar alföld felé. Úgy érezte, mintha több ezer kilométert hagyott volna maga mögött. Pedig csak kétszáz kilométert tett meg.

És egy nagy lépést az ismeretlen jövő felé.

Az utasok a kijárat felé tódultak. Kázmér megállt a csomagmegőrzőnél. Be akarta adni nagy bőröndjét, de nem talált üres poggyásztartót. Kénytelen volt tovább cipelni mindkettőt.

Egy öreg hordár maga előtt tolt a bőröndökkel megrakott kocsit, s a rikkancs teli torokból üvöltött:

- Hírlap, hírlap! Hírlapot tessék!

A virsli árus és az édességbolt most is nyitva volt. A büfében gőzölgő forralt bort kínált a termetes, fehér köpenyes hölgy, s kedvesen mosolygott.

- Kóstolja meg, fiatalember! - szólt az arra haladó Kázmérnak.

- Köszönöm - háritotta el a fiú a kínálást. - Nem szabad innom.

- Mi az, hogy nem szabad? - harsogta a szép szőke nő. - Egy férfinak mindent szabad!

Kázmér éhes, szomjas volt, de nem vett semmit. Igyekezett gyorsan, észrevétlenül eltűnni a tömegben.

Még túl korán volt ahhoz, hogy nyakába vegye a várost. Gondolta, bóbiskol egy kicsit, pótolja az éjszakai pihenést. A zsúfolt szerelvényen nem sokat tudott aludni. Égett a szeme a kialvatlanságtól. Bement a váróterembe, leült egy padra, a bőröndjeit szorosán elhelyezte maga körül, hogy felébredjen, ha valaki el akarná emelni. Hét órakor felriadt, s elindult a kijárat felé. A szerkesztőségekben nyolckor kezdnek, akkor is csak a titkárnők. A főnökök később járnak be.

Kilépett a csarnokból. Most is szállingózott a hó.

Megállt a pályaudvar üvegfala előtt, letette bőröndjeit a lába mellé, s nézte, hogyan dolgoznak a hókotró gépek és a hómunkások a körúton, és a Marx téren. Nagy kupacokba rakták a havat, aztán billenő platós teherautókra, s hordták a Duna-partra.

A főváros lassan ocsúdott álmából, még nem kezdődött el a csúcsforgalom. A járdán egy-két ember őgyelgett, a villamosmegállóban is kevesen álldogáltak, fázósan összehúzva kabátjukat.

Kázmér szürke, kockás télikabátot viselt, melynek fehér habszivacs bélése néhol már kikandikált, s a gallérja kopott műszőrme volt. A lábán fekete félcipő, a fején kötött sapka. Ezt szerette, mert össze lehetett hajtani, és zsebre dugni, ha nem volt rá szükség. Az Alföldi Áruházban vette mindkettőt. Itt nem látott ilyeneket, másképp öltöztek az emberek.

Kajánul megmosolyogta önmagát. Most jöttem a hathúszassal, gondolta. Mindenki láthatja, hogy vidéki vagyok.

Lassan lépdelt lefelé a lépcsőn.

Átvergődött a Rudas László utca sarkán lévő megállóhoz. Kisvártatva jött egy 4-es villamos. Kezében a bőröndökkel felkapaszkodott a lépcsőn, s behúzódott a nyitott peron sarkába. Nem akart besodródni a kocsi belsejébe. Attól tartott, hogy amikor kell, nem tud majd leszállni az utasoktól. Jól megmarkolta a fogantyút, nem moccan. A lent várakozók kiabáltak:

- Menjenek beljebb! Ne álljanak meg az ajtóban!

Kázmér még jobban összehúzta magát, ne legyen senkinek sem útjában. Jött a kalauznő, vastag, szilvakék posztókabátban, s azt hajtogatta:

- Fáradjanak beljebb, kedves utasok. Bent még van hely.

Amikor elindult kocsi, munkához látott:

- Kérem a menetjegyeket.

- Egy átszállót kérek - mondta Kázmér, s odaadott egy forintot.

Húsz fillért visszacapott. Ez jobban megéri, mint a vonaljegy ötven fillérért, hiszen többfelé kell még mennie. A kalauznő egyre mondogatta:

- Ki kér még átszállót? Készítsük elő a jegyeket, bérleteket! Ne álljunk az ajtó elé, menjünk a kocsi belsejébe!

- Nyomuljon már, apukám! - rivallt Kázmérra a mögötte álló idős, pókhasú férfi.

- Vigye azt a francos bőröndjét!

Egy öregúr morgolódott:

- Micsoda emberek vannak.

Nem lehetett tudni, kire érte? Talán mindenkire. Kázmér nem vette magára.

Nem tudta még, hol fogja tölteni az éjszakát.

Remélte, hogy régi, jó barátja, Gyarmati Dani segít majd.

Dani az építőipari technikumban érettségizett, utána gyakornok lett a Darvadi Naplónál. Kázmér öt évvel idősebb volt, Dani mellett már tapasztalt munkatársnak számított.

1967 júniusában leültek az Arany Bárány teraszán. Kázmér rágyújtott, fújta a füstöt. Dani nem dohányzott, azt mondta, a füsttől megfájdul a torka és bereked. Kerülte a napfényt, s a kánikula ellenére forró teát kért, s utána savanyú cukorkát szopogatott.

- A tea és a limonádé hűsít legjobban - mondta. - Az alkoholtól megfájdul a fejem.

- Pedig ilyenkor legjobban a hideg sör - felelte Kázmér.

Az újságok, és a rádió reggeltől estig a közel-keleti háború híreit ontották, s most ők is arról kezdtek beszélgetni. Az esélyeket latolgatták. Sokan Izraelnek drukkoltak, köztük Kázmér is.

Elmondta, hogy szereti a zsidókat, mert két lábbal állnak a földön, itt akarnak boldogok lenni. Náluk nincs mennyország és pokol, nem kell rettegniük egész életükben a túlvilági büntetések miatt. És igazuk van. Az élet egyszeri, megismételhetetlen. Itt kell élni!

Dani szó nélkül hallgatta barátját.

Egy pillanatra felvillant benne, hogy megmondja, Kázmérnak, hogy ő is zsidó, de nem vallásos. Ateista. De hogy mondja el? Ismerte a vallást, a szülei beszéltek már róla. Eddig kételkedett, bizonytalan volt, el kell-e fogadnia ősei hitét? Hiszen már más világ van.

Most eldőlt minden. Megerősödött benne az önbecsülés, s a zsidósága. Nem kell szégyellni, még büszke is lehet rá. Ha a barátja is ezt mondja, el kell fogadni a

véleményét. Megörült, megkönnyebbült. Szívébe zárta Kázmért, amiért megszabadította vívódásától, s levette a döntés terhét a válláról. Széles, fehér arca kifényesedett, a szeme kéken villogott, néha szőke hajába túrt az izgatottságtól.

Megérkezett a barátjuk, Rudi. Sört ivott, nézegette a járdán elvonuló lányokat. Kázmér elmondta neki, miről beszélgettek eddig. Rudi bólogatott.

- Természetes, hogy Dani kinek drukkol, hiszen ő is zsidó.

- Tényleg?

- Nem tudtad?

- Nem.

Kázmér csodálkozott, miért nem árulta el? Képes volt fél órán át, hallgatni a fejtegetését, és magáról semmit sem mondani? Olyan nagy titok ez?

- Hogy lehetnék én is zsidó? - kérdezte.

- Ahhoz még egyszer kellene születned - nevetett Rudi.

- Nem úgy értem. De ha a zsidók áttérhetnek a keresztény hitre, akkor a katolikusok is felvehetik a zsidó vallást. Hogy lehet ezt elintézni?

- Majd megkérdezem apámat - mondta Dani.

Másnap meghozta a választ.

- Azt üzeni a fater, mostanában nem kifizetődő a betérés. Inkább a pártba lépj be!

Dani elhíresztelte a szerkesztőségben, hogy Kázmér be akar térni. Ettől kezdve még kedvesebbek lettek hozzá a kollégák.

Ősszel Dani otthagya a Darvadi Naplót, s felköltözött Budapestre. Amikor hazautazott, mindig találkozott Kázmérral, továbbra is tartották a barátságot.

Most Kázmér első útja Danihoz vezetett.

Remélte, otthaghatja a bőröndjeit. Biztonságban lennének, nem kellene cipelni egész nap, amíg ő állást és szállást keres. Régebben szó volt arról, hogy Dani megosztja vele albérleti szobáját, odaköltözhet, ha egyszer rászánja magát, hogy Pestre költözik.

Legutóbb Darvodon is Dani szerzett neki albérletet Zsuzsa néninél, az anyja barátnőjénél. Talán most is hozzá szegődik a szerencse, este már puha párnára hajthatja le a fejét. A Wesselényi utcánál leszállt a villamosról, onnan gyalog ment az Akácfa utcába. Megállt a kopottas szürke ház előtt, felment az első emeletre, s nézte a kis réztáblát az ajtón: Weiss Sámuelné, első emelet négy. Biztos, hogy jó helyen jár. Nem akart csengetni, nehogy felzavarja a többi lakót. Halkan megkocogtatta a bejárati ajtó üvegét. Dani korán kelő, meghallja. Töpörödött, idős asszony csoszogott át az előszobán. Félénken elhúzta az ajtó üvegén a csontszínű, horgolt csipkefüggönyt, s kinézett.

- Kit keres?

- Gyarmati Danit. Én vagyok a darvadi barátja.

- Nincs itthon, elutazott a szüleihez.

- Mikor jön vissza?

- Holnap este.

A nő elment, meg sem kérdezhetette tőle, otthagyná-e a bőröndjeit? Látszott rajta, hogy fél, nem enged be idegent. Kázmér megfordult, csalódottan bandukolt le a lépcsőn.

Most mihez kezdjen?

Dani gyakran hazautazott. Ha az anyja telefonált, hogy finom libalevest főzött gombóccal, flódnit sütött, vagy desszertnek dióval töltött, bundázott maceszt készített csokoládéöntettel, képes volt otthagyni csapot-papot, felült a gyorsvonatra, s hazament. Két és fél óra alatt odaért, s másnap reggel munkakezdésre visszatért. Jobban szerette az otthoni konyhát, mint egész Budapestet.

Legutóbb azt mondta, a hétvégén Pesten marad, mégis elment. Fel kellett volna hívni telefonon. Milyen ostoba volt.

Kázmér az Akácfa utcából a Blaha Lujza térre sietett a 6-os villamossal.

Megállt az Újságkiadó Vállalat a modern, négyemeletes épületével szemben. Megdörzsölte az éjszakai vonatozástól fáradt szemét, nézte a homlokzatot borító

fehér kőlapokat, s rajtuk a fénylő a vörös csillagot. Leszek én még fővárosi hírlapíró, gondolta. Jobb is, hogy kirúgtak, mielőtt végleg elmerültem volna a darvadi dagonyában. E nélkül sosem szántam volna rá magam a változtatásra.

Elindult a bejárat felé, hogy megkeresse egykori kollégáját. Belépett az üvegezett forgóajtón, egyik kezével félrehúzta a piros filc függönyt, melyet a hideg ellen akasztottak az ajtó elé. Körbepillantott az előcsarnokban, s két szürke egyenruhás rendész nyomban közrefogta.

- Kit keres?

- D. Nagy Istvánt a Budapest és Vidékénél.

- Ismeri magát?

- Igen. Együtt dolgoztunk Darvadon a megyei lapnál.

- Maga is újságíró?

- Igen. A barátja vagyok.

- Menjen át a másik bejáratához a Somogyi Béla utcába. Ott tud felmenni a szerkesztőségbe.

Kázmér átballagott a kis mellékutcába, röpké pillantást vetett a Corvin Áruház fényes kirakatára, majd lenyomta a régi, nagy tölgyfa kapu súlyos kilincset. A portásfülkéből bortól pirosuló, vizsla szemek meredtek rá az ajtóba vágott, lenyitható, apró ablakon át. A rendész kíváncsian szemlélte a fiút. Abbahagyta a falatozást, félretolta a kis asztalon a zsírpapírba csomagolt hideg májas hurkát. Kilépett az előtérbe, tetőtől talpig végigmérte a jövevényt.

- Kihez megy?

- D. Nagy Istvánhoz.

- Úgy tudom, nincs benn.

- De a titkárságon talán tudnak róla valamit.

A rendész tanácstalanul benézett a fülkébe, ahonnan álmosan kiszólt a társa:

- Kísérd fel!

- Második emelet - mondta a rendész, miközben a lifthez vezette Kázmért.

Megnyomta a piros gombot, s a százéves lift éktelen csörömpöléssel leereszkedett a vastag fekete rácsok között. Kázmér és a rendész beszállt a fülkébe, s az nyikorogva megindult velük felfelé, lassan, kimérten, de magabiztosan, mintha meg sem akarna állni. Kiszálltak, s Kázmér egy nyitott gangon találta magát. Innen az öreg bérház belső udvarára lehetett látni. A rendész benyitott egy ajtón, előre engedte Kázmért, s a félhomályban úszó folyosón eljutottak el a titkársághoz. Beléptek a széles, kétszárnyú, üvegablakos ajtón a szűk helyiségbe.

Az idős, kövér, vörös hajú, festett körmű titkárnő éppen egy képes újságot lapozgatott nagy érdeklődéssel.

- D. Nagyot keresi? - kérdezte csodálkozva.

- Igen.

- Már nem dolgozik itt.

- Hová ment? - kérdezte Kázmér.

- Nem tudom.

- Nem lehetne felhívni a lakásán?

- Nincs telefonja. Várja meg a főnököt, vele beszéljen. Ha van ideje, leülhet kint az előtérben. Nemsokára itt lesz.

- Köszönöm.

Kázmér reményt veszítve letelepedett a bejárati ajtó mellé kirakott, kopott fotelek egyikére, s eltűnődött.

Pest, az Pest! A Darvadi Naplónál Derce Ernő főszerkesztő, minden reggel nyolc órakor körbejárt a szerkesztőségben, személyesen ellenőrizte, nem késett-e el valaki? Itt csak a titkárnő van bent. Orra folyni kezdett a nagy melegtől, s a zsebkendőjével törölgette. Cipőjéről leolvadt a hó, tócsákban állt a parketten.

Belépett a gangról egy középkorú, fekete hajú férfi, vidáman mosolyogva, kalap nélkül, kigombolt kávébarna teveszőr kabátban, mint akinek melege van.

- Jó napot kívánok - köszönt rá hangosan Kázmérra, s apró, sötét szeme rátapadt.

- Kire vár?

- D. Nagy Istvánra. A barátja vagyok, Darvadról.

- Hozott neki valamit?

- Nem. Állást keresek, gondoltam, hátha tud segíteni.

A férfi bólintott, hadarva bemutatkozott, s a kezét nyújtotta:

- Sinka Imre.

Kázmér felállt, kezét fogott a férfival. Nem értette a nevét, nem tudta, ki lehet? Megkérdezni szégyellte. Különben sem fontos. Kik jönnek be ilyen korán a szerkesztőségbe? A kézbesítők és a külső munkatársak.

A férfi nem mondott mást, elindult a keskeny folyosón, bement a titkárságra. Kázmér visszaült a fotelba. Gondolta, kicsit pihen, amíg megérkezik a főszerkesztő.

Kisvártatva kijött érte a titkárnő:

- Várja a főnök!

- Kicsoda?

- Sinka elvtárs. Nem ismeri?

- Nem.

- Itt jött el maga előtt.

Kázmér bebotorkált két bőröndjével a titkárságra, és érezte, hogy el van veszve. Mindent elrontott egy szempillantás alatt. Nem ismerte fel a főszerkesztőt, hanyavetin viselkedett, nem volt tisztelettudó. Itt nem pályázhat állásra. De milyen főnök ez, hogy hajnalok hajnalán jár be az üres szerkesztőségbe, ahol egyetlen munkatárs sincs?

A főszerkesztői szobából a félig nyitott ajtón át kilépett Sinka, bal kezében egy lezárt borítékkal.

- István szabadságon van, nem jön be. Nem tudom elérni, pedig sürgősen beszélnem kellene vele. Sürgősen! Érti, amit mondok?

- Igen.

- Nem úgy néz ki. Olyan, mint aki egész éjjel ivott.

- Nem ittam. Éjszaka utaztam, s a vonaton nem tudtam aludni.

- Értem. Itt van ez a levél. Menjen ki Újpestre, vigye el Istvánnak. Csak a saját kezébe adhatja át! Ha nincs otthon, ne dobja be a levélszekrénybe! Rögtön hozza vissza! Tudja, hol lakik?

- Nem.

- Katika elmondja, hogy jut oda. Legegyszerűbb a Keletitől a 20-as busszal. Mindenképpen jöjjön vissza délután kettőig! Viszlát.

Kázmér fel sem fogta, mit mondott neki a főszerkesztő. Alig értette gyors, hadaró beszédét. Örült a megbízatásnak, ez is egyfajta kapcsolat. Mintha mindig ismerték volna egymást. A bizalom megbizsergette a szívét. Ismeretlenül rábíz valaki egy fontos levelet.

A titkárnő látta, hogy zavarban van. Részletesen elmagyarázta, hogyan jut el a Fóti útra. Aztán türelmetlenül rávillantotta a szemét, mikor kotródik már el? Kázmér meg se mertte kérdezni, ott hagyhatná-e a bőröndöket, amíg visszajön? Cipelje Újpestre? Úgy érezte, nem szimpatikus a nőnek. Nem túl segítőkész. Alig várja, hogy becsukja kívülről az ajtót. Átfutott rajta egy rossz érzés: talán nem is olyan jó az élet ebben a szerkesztőségben.

Kázmér nagyon bízott D. Nagy Istvánban, akinek sikerült kitörni a provinciális létből.

István, túl a harmincon, már tapasztalt férfi volt. Magas, karcsú, barna hajú, megnyerő modorú, mosolygós, mint egy bonviván. Darvadon a kulturális rovatban dolgozott. Szép színikritikákat írt. Lassú volt, olykor órákig ott állt a papír az írógépében, s ő valamelyik kocsmában beszélgetett arról, melyik színésztől mit is írjon? Néha egész délelőtt verte az írógépet, rágta a meggyfaszipkát, fújta a cigarettafüstöt, de a cikk nem akart megszületni. Dühösen kirántotta a papírt a gépből, befűzte az újat. A vesszőből font papírkosár megtelt félig írt, összegyűrt kéziratpapírral.

Egyszer Darvadon járt Sinka Imre főszerkesztő, s az Arany Bányában végig ittak egy éjszakát. Megbeszélték, hogy Sinka „felviszi” Istvánt Pestre, szüksége van a

lapnak jó tollú újságírókra. István gyakran visszajárt Darvadra, meglátogatta idős szüleit, mulatozott a régi kollégákkal, haverokkal, nosztalgiázott. Sokat beszélt, s hangosan, mint a vénasszonyok. A történeteket mindig kihegyezte, poentírozta, s aztán nagyokat nyerített saját szellemességén.

A helyi egyetem levelező tagozatán végezte a magyar-történelem szakot. A nyár végén elpanaszolta Kázmérnak a presszóban, hogy pár nap múlva be kellene adnia a dolgozatát az 1789-es francia polgári forradalomról, de nincs ideje megírni.

- Megírom én - vágta rá Kázmér. - Hány flekk legyen?

István hitetlenkedve nézett rá, idegesen rága a szipkáját.

- Komolyan?

- Komolyan. Kedvenc témám volt az egyetemen. Holnaputánra elkészítem tíz gépelt oldalon. Neked csak alá kell írni.

A kollégák heherésztek. Hitték is, nem is. Tudták, hogy Kázmér is járt egyetemre, de mégis furcsállták.

- Ezt így szokták - bizonygatta Kázmér. - Egyszer nekem is írt dolgozatot egy csoporttársam, háromszáz forintot fizettem érte, mert csak hármas lett. Nem akartam kitűnőt íratni, hogy ne legyen feltűnő. Nemigen jártam órákra, nem lehet úgy megtáltosodni. A tiéd hányas legyen?

- Ötös - mondta István nevetve.

Kázmér a megbeszéltek szerint elkészítette és átadta a dolgozatot, ötös lett. István ötszáz forintot adott érte. Kázmér nem akarta elfogadni, semmiség, baráti szívesség, jót tett egy kis agytorna, mondta, de végül zsebre tette a pénzt, s a felét még aznap elitták az Arany Bárány üvegtermében.

István a felesége nótáját húzatta a cigánnyal. Odahívta Kázmért a borfoltos, lehamuzott, gyűrött damasztterítős asztalhoz. Judit, a felesége, a babaarcú szépség kedves volt Kázmérhoz. Kifaggatta a múltjáról, terveiről, s közben mosolyogva, biztatóan bólogatott. Fodrásznő volt egy elegáns belvárosi szalonban. Látszott, hogy hozzáértő kezek bodorították hosszú, halvány vörös, selymes haját szép loknikba, s gyakorlott kozmetikus ápolta az arcát. A szemöldöke ki volt húzva fekete festéssel,

hosszú szempilláit is kifestették, az ajkán halványpiros rúzs égett. István büszke volt erre az elragadó nőre.

- Gyere fel Pestre, öregem! - rikkantotta egy önfeledt pillanatában. - Felvetetlek Sinkával a Budapest és Vidékéhez. Segíték mindenben. Arany életed lesz, meglátod!

Kázmér nagy megtiszteltetésnek érezte, hogy egy komoly, befutott fővárosi hírlapíró a saját lapjához invitálja. De mostanáig nem akart élni a meghívással.